

PONS

Poradnik językowy

Rozmówki ilustrowane WŁOSKIE

Językowy i kulturowy przewodnik po kraju

PONS

Rozmówki ilustrowane
WŁOSKIE

Raffaella Marini

Wydawnictwo LektorKlett
Poznań

Wydawnictwo LektorKlett
ul. Polska 114
60-401 Poznań
tel. 061 849 62 01
faks 061 849 62 02

Tytuł oryginału: Reisewörterbuch – Italienisch

Projekt okładki: Krzysztof Baran

© Ernst Klett Verlag, Stuttgart 2007

© dla wydania polskiego Wydawnictwo LektorKlett, Poznań 2008

ISBN 978-83-7429-545-1

Opracowanie: Aleksandra Powalska

Redakcja serii: Robert Kuc

Redakcja tomu: Joanna Roszak

Skład: studioKO – Jerzy Nawrot

Druk: Opolgraf SA, Opole

Wydanie I

Alfabet	7
Zasady wymowy	7
Skróty	7

Przygotowanie do podróży

9

Informacje ogólne

17

Najważniejsze w skrócie	18
Liczby - miary - wagi	19
Określanie czasu	22
Pogoda	26
Kolory	28

Między ludźmi

29

Powitanie i pożegnanie	30
Zwroty grzecznościowe	32
Wyrażanie opinii i uczuć	33
Mowa ciała	36
Komplementy	38
Rozmowy	39
Umawianie się na spotkanie	42
Flirtowanie	42
Trudności w porozumiewaniu się	44

W podróży

45

Pytanie o drogę	46
Na granicy	48
Samochód i motocykl	49
Samolot	61
Kolej	64
Statek	67
Środki komunikacji miejskiej	70
Taksówka	71

Podróżowanie z dziećmi	73
Przydatne zwroty	74
W drodze	74
W restauracji	75
Zdrowie	77
Niepełnosprawni w podróży	79
W podróży	80
Hotele i zakwaterowanie	81
W muzeum, teatrze...	81
Zakwaterowanie	85
Informacja	86
Hotel - pensjonat - kwatery prywatna	86
Domy letniskowe i mieszkania na wakacje	93
Kemping	94
Gastronomia	97
Jedzenie poza domem	98
W restauracji	98
Składanie zamówienia	99
Zażalenia	101
Rachunek	101
Lodziarnia	102
Karta dań	106
Napoje	122
Wycieczki i zwiedzanie	125
W biurze informacji turystycznej	126
Zabytki i muzea	126
Wycieczki	134

Aktywny wypoczynek	137
Nad morzem	138
Uprawianie sportu	140
Kursy wakacyjne	149
Rozrywka	151
Teatr - koncert - kino	152
Rozrywka na wieczór	156
Święta i uroczystości	156
Zakupy	159
Przydatne pytania i odpowiedzi	160
Sklepy	161
Księgarnia, kiosk z gazetami, sklep papierniczy	164
Artykuły drogeryjne	165
Artykuły elektryczne	167
Artykuły fotograficzne	167
Fryzjer	168
Artykuły gospodarstwa domowego	170
Artykuły spożywcze	171
Moda	177
Optyk	180
W sklepie muzycznym	181
Obuwie i galanteria skórzana	181
Pamiątki	182
Wyroby tytoniowe	183
Jubiler	184
Zdrowie	185
W aptece	186
Wizyta u lekarza	189
W szpitalu	192
U dentysty	198

Najważniejsze informacje od A do Z**199**

Bank	200
Biuro rzeczy znalezionych	202
Filmowanie i fotografowanie	202
Poczta	203
Policja	205
Telefonowanie	207
Toalety i łazienka	210

Krótką gramatyka języka włoskiego**211****Słownik polsko-włoski****225****Słownik włosko-polski****243**

Alfabet włoski

A a	[a]	N n	[enne]
B b	[bi]	O o	[o]
C c	[czy]	P p	[pi]
D d	[di]	Q q	[ku]
E e	[e]	R r	[erre]
F f	[effe]	S s	[esse]
G g	[dzi]	T t	[ti]
H h	[hakka]	U u	[u]
I i	[i]	V v	[wu]
J j	[i lunga]	W w	[doppia wu]
K k	[kappa]	X x	[iks]
L l	[elle]	Y y	[ipsilon]
M m	[emme]	Z z	[dzeta]

Zasady wymowy

W rozmówkach zastosowano prosty i wygodny sposób zapisu wymowy z wykorzystaniem polskich liter.

[´]kreseczka u góry oznacza akcent

Z czasem wymowa także tych trudniejszych, charakterystycznych dla języka włoskiego, głosek nie będzie nastęrczać większych problemów.

Najczęściej używane skróty

<i>a.</i>	arrivo	przybycie
<i>a. C.</i>	avanti Cristo	przed Chrystusem
<i>ACI</i>	Automobile Club Italiano	Włoski Automobilklub
<i>CIT</i>	Compagnia Italiana Turismo	Włoskie Towarzystwo Turystyczne
<i>D</i>	diretto	pociąg pospieszny
<i>d. C.</i>	dopo Cristo	po Chrystusie
<i>DD</i>	direttissimo	pociąg pospieszny

<i>dott.</i>	dottore	doktor
<i>ecc.</i>	eccetera	i tak dalej
<i>ENIT</i>	Ente Nazionale Italiano per il Turismo	Włoski Związek do Spraw Turystyki
<i>F.S.</i>	Ferrovie dello Stato	Koleje Państwowe
<i>IVA</i>	imposta sul valore aggiunto	podatek od wartości dodanej VAT
<i>m.</i>	monte/metro	góra/metro
<i>mq.</i>	metro quadrato	m ²
<i>p.</i>	pagina	strona
<i>part.</i>	partenza	odjazd
<i>p.es.</i>	per esempio	na przykład
<i>P.S.</i>	Pubblica Sicurezza	Bezpieczeństwo Publiczne
<i>rag.</i>	ragioniere	księgowy
<i>RAI</i>	Radio Audizioni Italiane	Radio Włoskie
<i>Sig.</i>	signor	Pan, P., pan, p.
<i>Sig.na</i>	signorina	Panna, P., panna, p.
<i>Sig.ra</i>	signora	Pani, P., pani, p.
<i>s.p.a.</i>	società per azioni	spółka akcyjna
<i>s.r.l.</i>	società a responsabilità	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
<i>Ue</i>	Unione europea	Unia Europejska

Przygotowanie do podróży

Warto wiedzieć

Powitania

Za pomocą **buon giorno** Włosi witają się do obiadu, ale już po tym posiłku jako formuły powitalnej używają **buona sera**.

Wychodząc ze sklepu, restauracji, banku, itp. można zamiast **arrivederci/arrivederLa** powiedzieć również **buon giorno** lub **buona sera** w zależności od pory dnia.

Pocałunek na powitanie

Przyjaciele, krewni czy dobrzy znajomi urozmaicają powitanie całusem w policzek.

Pani profesor

Włosi uwielbiają zwracać się do siebie za pomocą tytułów naukowych oraz nazw zawodów. I tak do adwokata Conte powiedzą **l'avvocato Conte**. Najczęstszym tytułem jest **dottore/dottoressa**, który otrzymują wszyscy absolwenci wyższych uczelni. Nauczycielom pracującym w szkołach średnich przysługuje tytuł **professore/professoressa**. Niczym nadzwyczajnym jest również zwrot **ragioniere/ragioniera**, pojawiający się w rozmowach oficjalnych z osobami wykonującymi zawód księgowego.

Zwracanie się do kogoś per „ty”

Włosi to naród bardzo spontaniczny, dlatego nie dziwi fakt, że w rozmowie szybko zaczynają zwracać się do swego rozmówcy na „ty”. Dzieje się tak zwłaszcza między ludźmi w jednakowym wieku lub o podobnych zainteresowaniach. Młodzież podtrzymuje ten sposób kontaktu również w sytuacjach uchodzących raczej za oficjalne, np. składając u kelnera zamówienie w pizzerii czy rozmawiając ze sprzedawcą w sklepie obuwniczym.

Włochy krajem szybkich samochodów i ulicznego chaosu

Natężenie ruchu na włoskich ulicach jest nieporównywalnie większe od tego, które spotykamy na drogach polskich. Ale nie tylko to sprawia kłopot zagranicznym kierowcom. Włosi często świadomie naruszają przepisy ruchu drogowego. Ryzykują, aby na przykład zachować płynność ruchu. Również piesi rzadko respektują obowiązujące przepisy. Ważne, by w stosownym momencie szybko przejść przez jezdnię. Nic więc dziwnego, że kierowcy wyznają zasadę: uważaj na pieszych i inne samochody! Toteż jeśli zaryzykujesz wejście na ulicę mimo nieustannego przepływu

samochodów, kierujący nimi zatrzymają się. Ważniejsze bowiem od przestrzegania kodeksu drogowego jest przewidzenie zachowania innych uczestników ruchu i odpowiednie zareagowanie.

Korzystanie z autostrad

Przejazd autostradą jest we Włoszech płatny. Jeśli chcesz uniknąć zbędnych formalności, kup na granicy na stacji benzynowej **Viacard**. Karta ta pozwoli ci przy każdym wjeździe na autostradę uniknąć długiej kolejki do punktu, w którym uiszcza się konieczne opłaty (**casello**).

Dzieci mile widziane

Podróżowanie z dziećmi nie stanowi we Włoszech problemu. Są one zawsze mile widzianymi gośćmi, choć w większości miejsc turystycznych nie ma stołów do przewijania najmłodszych czy podgrzewaczy do butelek, a place zabaw wyposażone są raczej skromnie. Na kąpiele słoneczne z dziećmi najlepiej nadają się liczne plaże prywatne ze względu na zachowywaną tam czystość. Ale ostrożnie! Niezbyt łaskawym okiem spogląda się na dzieci, które biegają na golasa lub bawią się w ogródku przy basenie sąsiadów. By zapobiec takim sytuacjom, coraz częściej organizuje się opiekę dla dzieci i zatrudnia animatorów ich zabaw.

Środki komunikacji publicznej dla niepełnosprawnych

We Włoszech nie ma jeszcze zbyt wiele autobusów niskopokładowych. Wiele miast jednak na określonych trasach organizuje dla ludzi na wózkach specjalny serwis. Autobusy przewożące niepełnosprawnych zatrzymują się na przystankach oznaczonych międzynarodowym znakiem niepełnosprawności.

Około 150 włoskich dworców kolejowych proponuje pomoc upośledzonym ruchowo. Obejmuje ona zakup biletu i rezerwację miejsca, dowóz do dworca własnym lub wypożyczonym wózkiem inwalidzkim oraz pomoc przy wsiadaniu i wysiadaniu. Chęć skorzystania z pomocy należy zgłosić na 24 godziny przed planowanym odjazdem.

Pokój z widokiem na morze...

Hotele z jedną lub dwiema gwiazdkami nie należą do najwygodniejszych, a te z trzema lub czterema uchodzą za hotele średniej kategorii. Łóżka w pokojach są raczej miękkie, ale, jeśli wolisz twarde pościelenie, to pod materacem na twoje żądanie umieszczona zostanie deska (**una tavola**). Zamówione do pokoju śniadanie składa się z butki z masłem i marmoladą oraz dzbanka herbaty lub kawy (nie najlepszej jakości). Dlatego, idąc za wzorem Włochów, jadaj śniadania w barze!

Wakacje w gospodarstwie rolnym (agriturismo)

Wielu właścicieli gospodarstw rolnych chętnie zaprasza turystów na wakacje. Agroturystyka jest szczególnie popularna w Toskanii, Umbrii, południowym Tyrolu i w Apulii (Trulli). Gospodarstwa agroturystyczne (**aziende agrituristiche**) można znaleźć również na Sycylii, dokąd przyciąga podróźnych ich malownicze położenie. Właściciele takich gospodarstw prowadzą także bezpośrednią sprzedaż produktów ekologicznych.

Schroniska młodzieżowe

We Włoszech znajduje się około 50 schronisk młodzieżowych. Znaleźć je można zarówno w dużych miastach, jak i w małych miejscowościach. Siedzibą niektórych z nich są średniowieczne fortece lub wytworne wille. W sezonie warto pomyśleć o wcześniejszej rezerwacji noclegu, zwłaszcza w schroniskach odpowiadających polskiemu schroniskom PTTK.

Buon appetito!

We Włoszech spotkasz różnorodne jadłodajnie.

Osteria to winiarnia, w której przede wszystkim skosztujesz lokalnego wina. Czasami uda ci się również dostać coś do jedzenia.

Trattoria proponuje gościom jedzenie domowe. Ze względu na przystępne ceny, odwiedzają ją często całe rodziny. W dużych miastach pod nazwą trattoria ukrywają się czasem drogie lokale, w których niekoniecznie smacznie się jada. Najlepiej więc poradzić się kogoś miejscowego, który lokal wybrać.

Ristorante to restauracja oferująca pełne zestawy dań. Na pierwsze danie (**primo**) proponuje się potrawę z makaronu, ryżu albo zupę, natomiast na drugie danie (**secondo**) – rybę lub mięso oraz warzywa, ser lub deser. Jeśli więc masz ochotę tylko na talerz spaghetti lub **secondo piatto**, pójdź raczej do **tavola calda**, czyli restauracji samoobsługowej.

I tutaj, podobnie jak w normalnych restauracjach, musisz dodatkowo zapłacić za tzw. **coperto**, tj. sztucce i chleb.

Bar to miejsce najczęściej i najchętniej przez Włochów odwiedzane. Wstępują do niego na kawę **espresso**, **macchiato**, **cappuccino** czy aperitif i na małe co nieco spożywane przy bufecie lub stoliku.

Paninoteca to lokal, w którym podaje się zimne lub ciepłe kanapki. Najczęściej odwiedzają go młodzi ludzie.

Historia kultury w pigułce

Powszechnie mówi się, że całe Włochy to wielkie muzeum, w którym przebieść się można w różne okresy historii kultury. W prehistorię przeniesiesz się na Sycylii, zwiedzając tamtejsze nauragi, tj. megalityczne budowle obronne z epoki brązu lub żelaza. Atmosferę antyku poczujesz, oglądając Pompeje, Herkulanum, Forum Romanum w Rzymie czy świątynię Segesty na Sycylii. Średniowieczne style reprezentują: Piazza dei Miracoli z krzywą wieżą w Pizie lub kościół S. Ambrogio w Mediolanie (styl romański), słynne raweńskie mozaiki (styl bizantyjski) oraz katedra w Mediolanie lub Orvieto (styl gotycki). Cechy charakterystyczne dla epoki baroku widać szczególnie w kościołach w Apulii. Z kolei przykładem XIX-wiecznych secesyjnych budowli są: Galleria Vittorio Emanuele II w Mediolanie oraz tamtejszy pasaż handlowy. Najbardziej reprezentatywne modernistyczne i postmodernistyczne budowle zaprojektowali Aldo Rossi i Pier Paolo Portoghesi. Oni także są autorami kontrowersyjnych projektów meczetów w Rzymie.

Włochy w miniaturze

W Viserba w Rimini utworzono park rozrywki, który nazwano „Włochy w miniaturze”. Na powierzchni 85000 metrów kwadratowych zgromadzono najszlachetniejsze zabytki włoskie w skali 1:25 na 1:50. Teraz w ciągu 3 - 4 godzin możesz zwiedzić całe Włochy.

Na targu

Na targu koniecznie należy się targować! Można to robić również i w sklepie, pamiętając jednak, że należy wtedy płacić gotówką

Godziny otwarcia sklepów

Godziny otwarcia sklepów są we Włoszech elastyczne. Nad morzem supermarkety są otwarte bez przerwy od 8.00 do 21.00 a sklepy specjalistyczne prawie do 23.00. Wynika to po części z tego, że sklepy te przestrzegają prawa do przerwy obiadowej i w godzinach od 13.00 do 17.00 są zamknięte. Zakupy w domach towarowych można robić od 8.00 lub 9.00 do 20.00

Bez troskie podróżowanie

Wybierając się w podróż, warto zabrać ze sobą książeczkę zdrowia oraz ubezpieczyć się od wszelkich nieszczęśliwych wypadków. We wszystkich szpitalach włoskich można leczyć się ambulatoryjnie. Lekarze przyjmują pacjentów w ośrodkach zdrowia, gdzie mają swe gabinety (**ambulatori**) i ustalone godziny wizyt. O godzinach tych można dowiedzieć się bezpośrednio w ośrodku lub w aptece.

Własne ambulatoria mają również organizacje kościelne jak np. **Misericordia**. Przyjmują w nich różni specjaliści. Koszty wizyty w domu należy pokryć z własnej kieszeni. Osoby lekko chore często proszą o poradę w aptece.

Banki

Banki są otwarte od trzech do czterech godzin przed południem i godzinę po południu. W soboty, niedziele i dni świąteczne banki są zamknięte. Pieniądże można wypłacać z tych bankomatów, na których widnieje symbol EC.

Poczta

W miejscowościach, które odwiedza wielu turystów, urzędy pocztowe są otwarte codziennie do godziny 20.00.

Lody, lodziarnie i torty lodowe

Tradycję produkowania wyśmienitych lodów datuje się we Włoszech już od XVII w. Niemal każda z tamtejszych lodziarni ma własny przepis na niepowtarzalny w smaku lodowy specjał (**prodotto propria, prodotto artigiana**).

Przed kilku laty kraj „podbiły” lody tzw. smurfowe (**gelato puffi**), które, podobnie jak bohaterowie bajki, miały kolor niebieski. Lody **baccio** lub **gianduia** zawdzięczają nazwę włoskim pralinkom.

Ostatnio szczególną popularnością cieszą się lody jogurtowe i sojowe ze względu na cenne wartości odżywcze.

Godne polecenia są również torty lodowe. Jednym z nich jest cassata. Ma on trójkątną formę i składa się z czekolady, śmietany oraz kandyzowanych owoców. Innym w smaku tortem jest **zuccotto**. Ten okrągły smakołyk powstaje ze śmietany, czekolady, wiśni oraz kawałków biskopta nasączonego likierem. Tortami lodowymi są również powszechnie znane desery, tj. **zuppa inglese** czy **tiramisú**.

Rezerwacja hotelu przez Internet

Szanowni Państwo!

Chciałbym/Chciałabym zarezerwować pokój jednoosobowy/dwuosobowy/ pokój z 2 łózkami na 2 noce od 28 do 30 czerwca.

Byłbym wdzięczny/-a za potwierdzenie rezerwacji i podanie ceny za 2 noclegi ze śniadaniem.

Z góry dziękuję.

Serdecznie pozdrawiam

Vorrei prenotare una camera singola/matrimoniale/doppia per due notti dal 24 al 26 giugno. Vi prego di informarmi sulle Vs. disponibilità e sulle tariffe per il pernottamento e la mezza pensione.

Distinti saluti.

Rezerwacja samochodu przez Internet

Chciałbym/Chciałabym wynająć mały samochód/samochód klasy średniej/sedan/samochód dla 7 osób od 20 do 27 lipca na lotnisku we Florencji.

Chciałbym oddać (zostawić) samochód w Mediolanie na lotnisku Linate, ponieważ stamtąd odlatuję. Czy mogliby Państwo podać mi Wasze ceny

(Wasz cennik) i wskazać, jakie dokumenty są potrzebne.

Serdecznie pozdrawiam

Vorrei noleggiare un'automobile di piccola (un'utilitaria)/media/grossa cilindrata/un minibus a 7 posti dal 20 al 27 luglio all'aeroporto di Firenze e restituirla all'aeroporto di Linate/Milano dal quale ripartirò. Vi prego di mandarmi informazioni sulle tariffe e sui documenti necessari.

Distinti saluti.

Pytania ogólne

Mam zamiar spędzić wakacje w Waszym regionie. Czy mógłby pan/mogłaby pani podać mi informacje dotyczące zakwaterowania?

Ho intenzione di passare le vacanze a ... Potrebbe darmi informazioni sulle possibilità di alloggio nei dintorni?

Pytania o zakwaterowanie

Hotel – pensjonat – kwatery prywatna

Szukam nie za drogiego hotelu – coś w umiarkowanych cenach.

Cerco un albergo, ma non troppo caro, a prezzo moderato.

Szukam hotelu z basenem/polem golfowym/kortem tenisowym.

Cerco un albergo con piscina coperta/ campo da golf/ campi da tennis.

Czy można mieć ze sobą psy?

Sono ammessi i cani li?

Jaka jest cena za 1 tydzień?

Quanto costa alla settimana?

Mieszkania na wakacje

Szukam mieszkania lub bungalowu do wynajęcia na wakacje.

Cerco un appartamento o un bungalow per le vacanze.

Jaką zaliczkę trzeba wpłacić i kiedy?

Quant'è la caparra e quando va pagata?

Gdzie i kiedy mogę odebrać klucze?

Dove e quando posso ritirare le chiavi?

Kemping

Szukam ładnego kempingu na południowym wybrzeżu. Czy mógłby pan/ mogłaby pani coś mi polecić?

Cerco un piccolo campeggio sulla costa meridionale. Potrebbe raccomandarmi qualcosa?

Informacije ogólne

Najważniejsze w skrócie

Tak.

Si. [si]

Nie.

No. [no]

Proszę.

Per favore. [per fa'vore]

Dziękuję!

Grāzie! ['grattsje]

Słucham?

Come dice? ['kome 'dicze]

Oczywiście!

Certo! ['czerto]

Zgoda!

D'accordo! [dak'kordo]

OK!

okay! [o'kei]

W porządku!

Va bene! [va 'bene]

Przepraszam!

Scusi! ['skuzi]

Chwileczkę!

Un momento, prego! [un mo'mento 'prego]

Dosyć!

Basta! ['basta]

Na pomoc!

Aiuto! [a'juto]

Kto?

Chi? [ki]

Co?

Che cosa? [ke 'koza]

Który/a/e?

Quale? ['kwale]

Komu?

A chi? [a ki]

Gdzie?/Dokąd?

Dove? ['dove]

Gdzie jest/Gdzie są..?

Dov'è/Dove sono ...? [do've/'dove 'sono]

Skąd?

Da/Di dove? [da/di 'dove]

Dlaczego?

Perché? [per'ke]

Po co?

A che cosa? [a ke 'koza]

Jak?

Come? ['kome]

Ile?

Quanto? ['kwanto]

Jak długo?

Per quanto tempo? [per 'kwanto 'tempo]

Kiedy?

Quando? ['kwando]

Chciał(a)bym...

Vorrei ... [vor'rei]

Czy jest (znajduje się)/Czy są (znajdują się)...?

C'è/Ci sono ...? [cze/czi 'sono]

Liczby - miary - wagi

- 0 **zero** ['dzero]
- 1 **uno** ['uno]
- 2 **due** ['due]
- 3 **tre** ['tre]
- 4 **quattro** ['kwattro]
- 5 **cinqe** ['czinkwe]
- 6 **sei** [sei]
- 7 **sette** ['sette]
- 8 **otto** ['otto]